

Tillväxtekonomierna och Sveriges export

Tillväxtekonomierna utgör en växande andel av världsekonomin och har blivit allt viktigare handelspartner för Sverige. Sedan 2007 har en ökad varuexport till dessa ekonomier kompensert för minskad svensk varuexport till EU och USA. Exporten till tillväxtekonomierna väntas dock växa långsammare under de närmaste åren eftersom tillväxten i dessa ekonomier förmodas avta.

Tillväxtekonomierna allt viktigare för världsekonomin

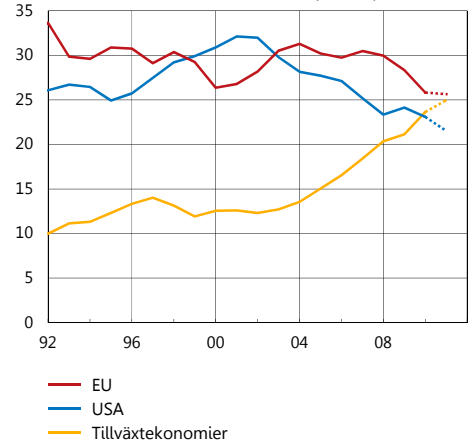
Tillväxtekonomierna, dvs. länder med hög tillväxt i Afrika, Asien, östra Europa och Sydamerika, utgör en växande del av världsekonomin. Under 2011 stod denna grupp av länder för mer än 25 procent av världens BNP, en kraftig ökning från 12 procent under 2002 (se diagram A10). 80 procent av ökningen förklaras av den kraftiga tillväxten i Brasilien, Ryssland, Indien och Kina, de så kallade BRIC-länderna. Bilden är densamma om man ser till internationell handel. OECD-ländernas andel av världens import och export har fallit kraftigt de senaste 10 åren (se diagram A11). Kina står nu ensamt för en lika stor andel av världens export som USA.

Ökad export, i synnerhet till utvecklade ekonomier, har varit den drivande kraften bakom tillväxtekonomiernas utveckling. På senare tid har dock handelsutbytet mellan tillväxtekonomierna blivit allt viktigare. Diagram A12 visar hur en allt större andel av Kinas och Indiens export nu går till andra länder i Asien, medan exporten till EU, och i synnerhet exporten till USA, har minskat i betydelse.

Tillväxtekonomierna allt viktigare exportmarknader för Sverige

Efter den finansiella krisen som började under 2008 har exporttillväxten till flera av Sveriges traditionella handelspartner varit svag. Värdet av varuexporten till bland annat euroområdet, USA och Danmark har sjunkit. Exporten till tillväxtekonomierna har däremot stigit kraftigt, och mer än uppvägt det samlade fallet i exporten till EU och USA (se tabell A1). Den ökade exporten till tillväxtekonomierna reflekterar att det har varit en kraftig ökning i tillväxtekonomiernas samlade import (se diagram A13).²⁸

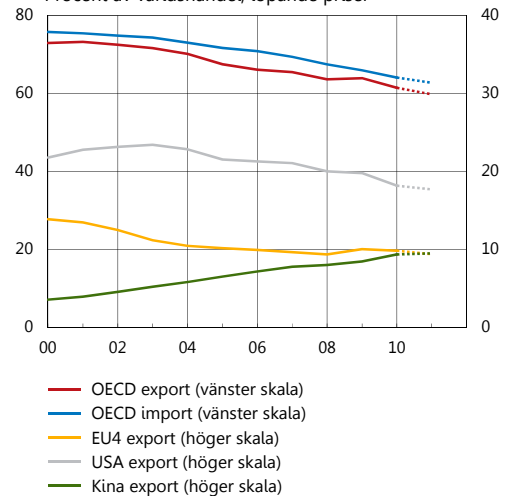
Diagram A10. BNP
Procent av världens BNP, USD, löpande priser

Anm. Urvalet av tillväxtekonomier består av Argentina, Brasilien, Chile, Filippinerna, Indien, Indonesien, Kina, Malaysia, Peru, Polen, Ryssland, Sydafrika, Thailand, Turkiet och Uruguay. Streckad linje avser prognos från IMF.

Källa: IMF

Diagram A11. Andel av internationell handel
Procent av världshandel, löpande priser

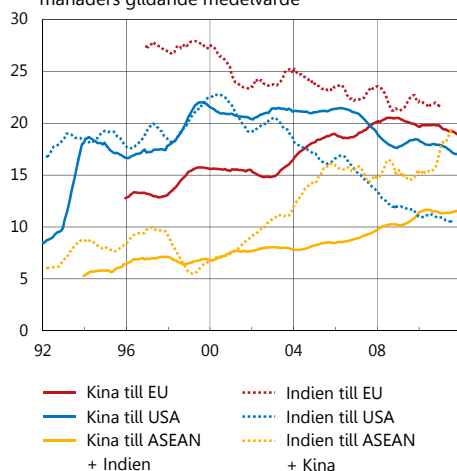
Anm. EU4 är Frankrike, Italien, Tyskland och Storbritannien. Streckad linje avser prognos från OECD.

Källa: OECD

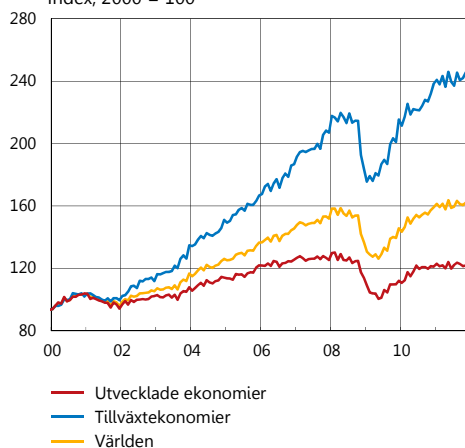
²⁸ En rad OECD-länder, bland andra Tyskland, USA och Storbritannien, har på samma sätt som Sverige haft en kraftig ökning i exporten till tillväxtekonomierna under perioden från 2007.

Diagram A12. Indiens och Kinas export fördelad på mottagarländer

Procent av landets totala export, löpande priser, tolv månaders glidande medelvärde

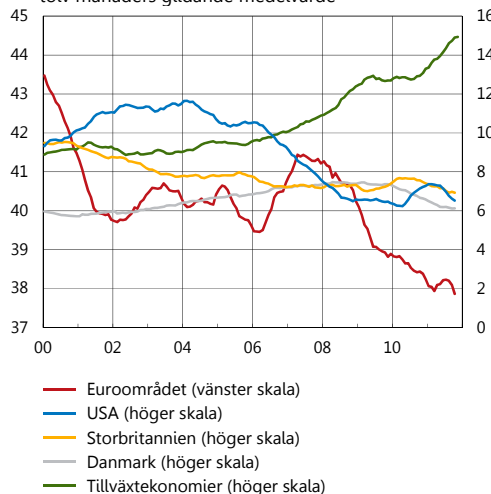
Anm. ASEAN står för Association of Southeast Asian Nations.
Källor: Ministry of Commerce and Industry, India, China National Bureau of Statistics och Reserve Bank of India

Diagram A13. Import
Index, 2000 = 100

Anm. Tillväxtekonominer definierade av Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis.
Källa: Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis

Diagram A14. Sveriges varuexport fördelad på ett urval mottagarländer

Procent av Sveriges totala varuexport, löpande priser, tolv månaders glidande medelvärde

Anm. Urvalet av tillväxtekonominer består av Argentina, Brasilien, Chile, Filippinerna, Indien, Indonesien, Kina, Malaysia, Peru, Polen, Ryssland, Sydafrika, Thailand och Turkiet.
Källa: SCB

Tabell A1. Sveriges varuexport till EU, USA, och ett urval tillväxtekonominer
Löpande priser, genomsnitt januari till november av månatlig varuexport, miljarder SEK

	2007	2011	Ändring i miljarder kronor 2007 - 2011
EU	57,9	56,7	-1,2
USA	7,3	6,4	-0,9
Tillväxtekonominer*	10,4	15,1	4,7

* Argentina, Brasilien, Chile, Filippinerna, Indien, Indonesien, Kina, Malaysia, Peru, Polen, Ryssland, Sydafrika, Thailand och Turkiet.

Källa: SCB

Mätt som andelar av Sveriges totala varuexport är exporten till tillväxtekonominerna nu dubbelt så stor som exporten till traditionellt viktiga handelspartner som USA, Storbritannien och Danmark (se diagram A14). Andelen av varuexporten som går till euroområdet har sjunkit, men området är fortfarande mycket viktigt för svensk export (se diagram A14).²⁹

Viss del i avmattningen av svensk export beror på lägre tillväxt i tillväxtekonominerna

Enligt huvudscenariot i denna rapport väntas BNP i euroområdet utvecklas svagt under 2012, och tillväxten bedöms bli långsam också under 2013. Eurokrisen väntas påverka utvecklingen i andra närliggande länder och i huvudscenariot förutses den samlade BNP-tillväxten hos Sveriges traditionella handelspartner (TCW-viktad BNP) bli mycket svag under 2012 och 2013 (se diagram A15). I huvudscenariot förväntas även BNP-tillväxten i tillväxtekonominerna mattas av. Det beror på att tillväxten i exporten till utvecklade ekonomier väntas bli svag, och att inhemsk efterfrågan dämpas något till följd av ett högt ränteläge. I några tillväxtekonominer påverkas dessutom investeringsefterfrågan negativt av fallande fastighetspriser. Den samlade tillväxten i dessa länder förväntas dock fortfarande bli relativt god, över 4 procent per år under prognosperioden (se diagram A15).

Varuexporten, som utgör cirka 70 procent av Sveriges samlade export, föll under det fjärde kvartalet 2011. Vidare tyder utvecklingen i exportorderingsgången på att tillväxten i exporten kommer att bli svag också under första halvåret 2012. Tillväxten väntas dock öka något under andra halvåret 2012. När tillväxtekonominerna växer långsammare kommer troligen exporttillväxten till dessa ekonomier mattas av. Samtidigt kommer en svag utveckling i exporten till Sveriges traditionella handelspartner verka dämpande på Sveriges export. Tillväxten i den samlade svenska exporten väntas därför bli relativt svag under 2013-2014 jämfört med 2010-2011 (se diagram A15).

²⁹ De viktigaste länderna för svensk varuexport inom euroområdet är Tyskland (10 procent av Sveriges samlade varuexport), Finland (6 procent), Frankrike (5 procent), Belgien (5 procent), Nederländerna (5 procent) och Italien (2 procent).

Utvecklingen osäker även för tillväxtekonomierna

Prognosen för den ekonomiska utvecklingen i EU och USA är osäker, se kapitel 2, men det finns också osäkerhet om utvecklingen i tillväxtekonomierna. Kina har haft en mycket hög tillväxt i fastighetspriser och krediter de senaste åren. Det är bland annat en följd av tillfälliga stimulansåtgärder, som ökad statlig utlåning och förmånliga lån till byggande. Tillbakadragandet av stimulansåtgärderna och svagare utveckling i export och BNP kan dämpa förtroendet och leda till större fall i fastighetspriserna och därigenom ytterligare dämpa investeringar och inhemsk konsumtion. Vidare är tillväxtekonomierna beroende av god tillgång på råvaror och fossilt bränsle. Om energi- och/eller råvarupriserna skulle öka kraftigt, till exempel till följd av utbudsstörningar, skulle tillväxten i dessa länder dämpas.

Samtidigt finns faktorer som talar för att utvecklingen kan bli mer positiv än i prognosen. Bland annat kan en mer expansiv penning- och finanspolitik ge högre tillväxt. Inflationen är på väg ned (se diagram A16), och i flera av de största tillväxtekonomierna finns det utrymme att bemöta svagare efterfrågan med mer expansiv penning- och finanspolitik (se tabell A2).

Tabell A2. Ränta, inflation, budgetbalans och statsskuld i BRIC-länderna 2011

Procent. Inflation i årlig procentuell förändring.

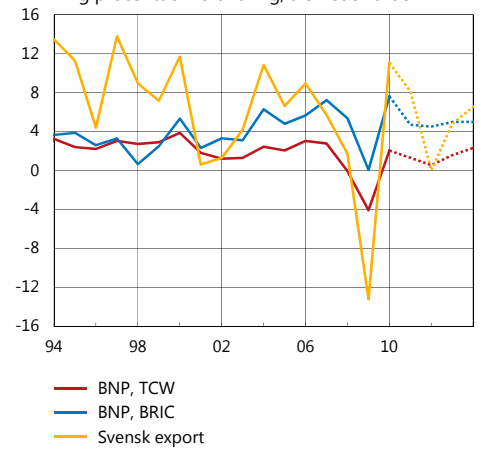
	Styrränta	Inflation	Budgetbalans /BNP	Statsskuld /BNP
Brasilien	10,5	6,5	-2,5	65
Ryssland	8,0	6,1	-1,1	12
Indien	8,5	7,5	-7,7	62
Kina	6,6	4,1	-1,6	27

Anm. Styrränta och inflation i december 2011. Prognos från IMF för budgetbalans och statsskuld.

Källa: Nationella källor och IMF

Diagram A15. BNP-tillväxt TCW och BRIC, och tillväxten i Sveriges export

Årlig procentuell förändring, årsmedelvärden

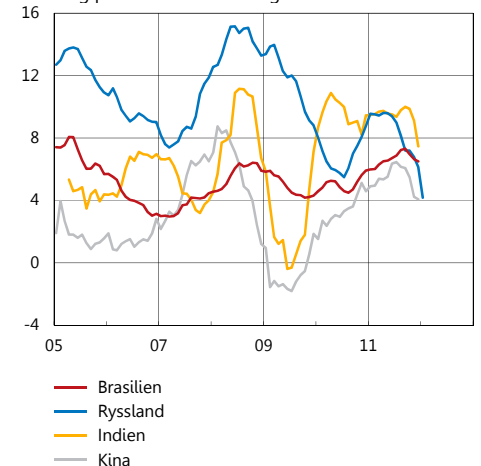

Anm. BRIC-länderna utgörs av Brasilien, Ryssland, Indien och Kina. IMF:s prognos för Brasilien, Indien och Ryssland. BRIC-länderna är viktade med köpkraftsjusterade BNP-vikter.

Källor: IMF och Riksbanken

Diagram A16. Inflation i BRIC-länderna

Årlig procentuell förändring

Anm. BRIC-länderna utgörs av Brasilien, Ryssland, Indien och Kina.

Källor: Federal State Statistics Service, Russia, National Bureau of Statistics of China, OECD och Office of the Economic Adviser to the Government of India